

ARCHITEKTURA®

murator

2 / 2002

Kolejny konkurs na projekt Świątyni
Świętej Opatrzności Bożej

Metaforyka oparta na zastosowanych materiałach, kolorach, fakturze pozwala na przeobrażenie tradycji w nowoczesną abstrakcję

Europejski charakter budynku został uzyskany nie dzięki kopiowaniu form historycznych, lecz dzięki wykorzystaniu możliwości wynikających z nowoczesnej konstrukcji

Ambasada RP w Tokio

Tokio, Japonia

Autor: architekt

Krzysztof Ingarden

Współpraca: Ingarden

& Ewý Architekci,

Jet Atelier – architekci

Jacek Ewý, Bogdan

Blady, Tomasz Liniecki,

Agnieszka Cichowska-

-Blady, Zbigniew Brach

Projekt mebli:

Hori architects

– architekt Masato Hori

Projekt wykonawczy:

Taisei Co. – architekci

Motomitsu Morishita,

Ryoichi Nakamura,

Yujiro Yorita

Nadzór: architekt

Ewa Maria Kido

Konstrukcja:

Taisei Co. – Mark Lenczer

Generalny wykonawca:

Taisei Corporation, Tokio

Inwestor: MSZ Warszawa

Powierzchnia

terenu: 993 m²

Początek dwudziestego pierwszego wieku zaznaczył się w Japonii zwrotem ku architekturze powiązanej ze środowiskiem. Wyraża się on w projektowaniu opartych na geometrii, lekkich, przezroczystych, nieprzerwanych form, otwierających się na otoczenie.

Przejawiająca się od kilku lat tendencja do odchodzenia od ekspresji konstrukcji i kompozycji przestrzennej w kierunku ekspresji ciągłości linii, płaszczyzn i faktury, zaznaczyła się szczególnie w architekturze japońskiej. „Architektura powierzchni”, której estetyka opiera się na wyeksponowaniu i symbolicznym traktowaniu powierzchni architektonicznych, bliska jest tradycyjnej architekturze japońskiej. Dzięki stosowaniu w niej różnych gatunków drewna, bardziej podkreśla się rytm i kompozycję powierzchni niż artykulację przestrzenną.

W maju 2001 roku ukończono budynek Ambasady RP w dzielnicy Meguro-ku w Tokio, zaprojektowany przez architekta Krzysztofa Ingardena i biuro Ingarden

zlokalizowane są pomieszczenia publiczne i reprezentacyjne, w drugiej części z tyłu działki znajdują się biura ambasady i konsulatu.

Budynek ambasady ma w sobie elementy architektury powierzchni, co widać w sposobie potraktowania fasady i roli, jaką odgrywa faktura materiałów. Materiały zastosowane w elewacji frontowej oraz we wnętrzach: kamień, cegła, szkło i drewno mają również znaczenie symboliczne – zwłaszcza w odniesieniu do tradycji architektury polskiej, ale też i europejskiej. Symbolicznym punktem odniesienia do architektury polskiej stał się krakowski zamek na Wawelu. Nawiązanie to widać w fasadzie oraz we wnętrzach reprezentacyjnego holu wejściowego, gdzie użyto beżowego piaskowca. Elewacja bryły owalnej wykończona została cegłą. Posadzkę wyłożono czarnym granitem. Reprezentacyjna klatka schodowa łącząca poziom B2 (gdzie zlokalizowana jest sala wielofunkcyjna) z holem wejściowym na parterze oraz poziomem pierwszego piętra, została zaprojektowana w nawiązaniu do spiralnych klatek schodowych, spotykanych w historycznej architekturze polskiej. Schody wyłożono drewnem dębowym. Elementy drewniane pojawiają się także, między innymi w detalach balustrady, wykończeniu ścian w holu wejściowym oraz we wnętrzu gabinetu ambasadora. Drewna użyto również jako materiału wykończeniowego sali wielofunkcyjnej, a także posadzek w reprezentacyjnej części biurowej.

Metaforyka oparta na zastosowanych materiałach, kolorach, fakturze jest jednak subtelna i pozwala na przeobrażenie tradycji w nowoczesną abstrakcję. Obok barw, wynikających z symboliki (jasny beż piaskowca, naturalny kolor dębu, czerwona cegła i czarny kamień) pojawiają się kolory i faktury takich materiałów, jak surowy beton, nierdzewna stal, czarne elementy stalowe i szkło. Fasadę w części biurowej wykonano jako szklaną ścianę osłonową, a w części parteru

Powierzchnia zabudowy: 550,98 m²

Powierzchnia netto: 2495,53 m²

Projekt: 1994-1999

Realizacja: 1999-2001

Nie podano kosztów

inwestycji

English summary

page 109

Symbolicznym punktem odniesienia do architektury polskiej stał się w projekcie krakowskich architektów zamek na Wawelu

& Ewý Architekci oraz Jet Atelier. W jego architekturze widoczna jest kontynuacja europejskiej tradycji budowania, która przejawia się w czytelnej kompozycji brył. Dwie części budynku, składające się z dwóch brył – owalnej oraz na planie trapezowym – z jednej strony kontrastują ze sobą kształtami, materiałami i funkcjami, a z drugiej równoważą się, zapewniając całości stabilność, wyciszenie oraz nadając reprezentacyjny charakter. We frontowej, owalnej części obiektu

wykończono piaskowcem. Pozostałe elewacje obiektu są pozostawione w postaci surowego betonu. Europejski charakter budynku został uzyskany nie dzięki kopiowaniu form historycznych, lecz między innymi dzięki wykorzystaniu możliwości, wynikających z nowoczesnej konstrukcji. Ciekawym akcentem w tym względzie jest zadaszenie nad wejściem dla VIP-ów, znajdujące się w części owalnej. Zostało ono zaprojektowane jako stalowa, nadwieszona konstrukcja, dźwigająca szklaną taflę. Nadwieszenie to z jednej strony jest bardzo współczesne – ze względu na użyte materiały, a z drugiej strony można je traktować jako reminiscencję średniowiecznego mostu zwodzonego. Całość – brama i most – nawiązują do charakterystycznego elementu obwarowań miejskich – barbakanu.

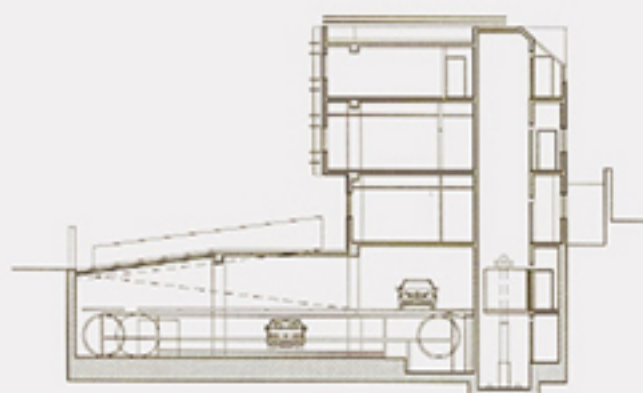
Dzięki zastosowanym metaforom oraz nowoczesnym materiałom, budynek postrzegany jest w Japonii jako przykład nowoczesnej architektury i estetyki europejskiej, w szczególności polskiej. O nowoczesności świadczy także podziemny, dwupoziomowy mechaniczny parking, kuchnia zaprojektowana dla reprezentacyjnych potrzeb ambasady, a także sala wielofunkcyjna z rozkładaną sceną, wyposażeniem audiowizualnym i specjalnym oświetleniem, przystosowana do koncertów, projekcji filmów, organizowania wystaw, przyjęć i seminariów.

W koncepcji zagospodarowania terenu działki na uwagę zasługuje zagłębiony ogród, położony naprzeciwko dwukondygnacyjnego foyer, przylegającego do sali wielofunkcyjnej. Ze względu na to, że działka nie jest zbyt duża, a w większej części zabudowana, zagłębiony ogród zaprojektowany w stylu nawiązującym do ogrodów japońskich, stanowi istotny akcent krajobrazowy, widoczny z holu wejściowego oraz z poziomu foyer. Zieleń została zlokalizowana także wokół budynku oraz wzdłuż ogrodzenia frontowego, gdzie rytm zielonych tui harmonizuje z ceglano-szklaną elewacją. Zgodnie

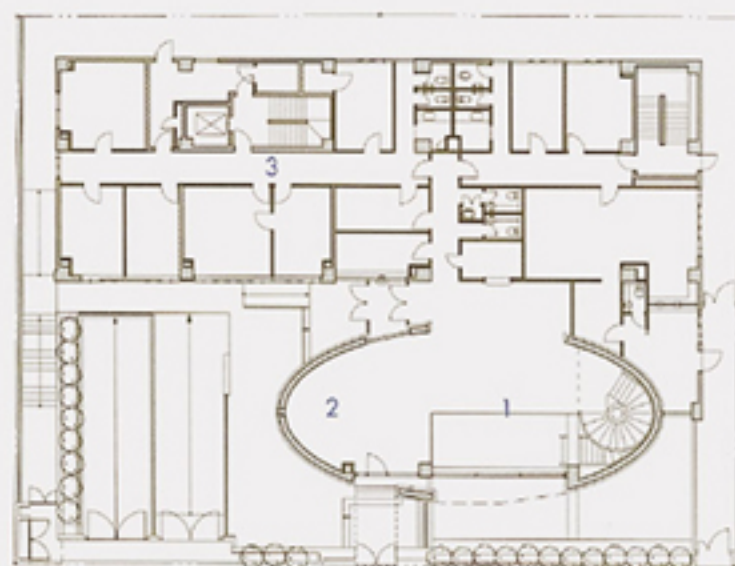
1:2200 5

1:500 6

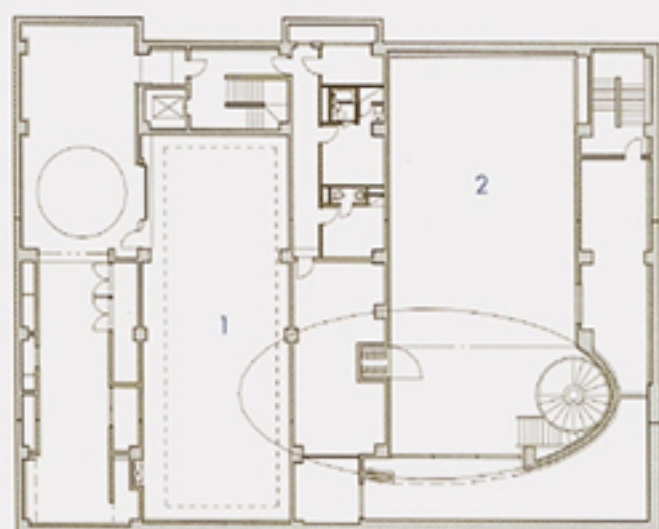
7

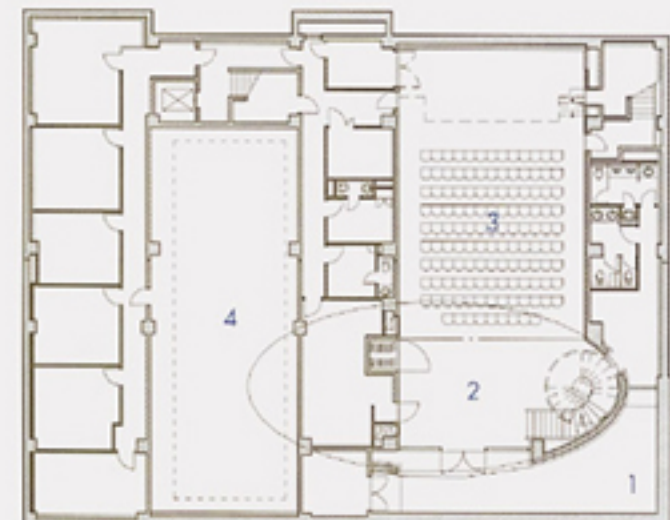
1:500 8

1:500 9

1:500 10

1:500 11

The Embassy of Poland

Japan, Tokyo

Architect:

Krzysztof Ingarden

Collaborating architects:

Ingarden & Ewý

Architekci, Jet Atelier

– Jacek Ewý, Bogdan

Blady, Tomasz Liniecki,

Agnieszka Cichowska-

Blady, Zbigniew Brach

Furniture design: Hori

architects – Masato Hori

Final design: Taisei Co.

– architects Motomitsu

Morishita, Ryoichi

Nakamura, Yujiro Yonita

Supervising architect:

Ewa Maria Kido

Structural engineers:

Taisei Co. – Mark Lenczer

General contractor:

Taisei Corporation, Tokyo

Client: Ministry

of Foreign Affairs

Site area: 993m²

Building area: 550.98m²

Net area: 2,495.53m²

Design: 1994-1999

Construction: 1999-2001

Cost of investment

not revealed

5. Sytuacja

6. Przekrój A-A

7. Światlik klatki schodowej

8. Rzut parteru. Oznacze-

nia: 1 – hol główny;

2 – czytelnia; 3 – część

biurowa

9. Rzut piętra. Oznaczenia:

1 – hol; 2 – gabinet amba-

sadora; 3 – część biurowa

10. Rzut poziomu -1.

Oznaczenia: 1 – parking;

2 – pustka

11. Rzut poziomu -2.

Oznaczenia: 1 – ogród;

2 – foyer; 3 – sala wielo-

funkcyjna; 4 – parking

12, 13. Wnętrze sali

wielofunkcyjnej

5. Site plan

6. A-A section

7. Skylight above the

staircase

8. Ground floor plan. Key: 1

– main lobby; 2 – reading

room; 3 – offices

9. First floor plan. Key:

1 – lobby; 2 – ambassador's

office; 3 – offices

z koncepcją projektu, określoną jako „zapach polskiego lasu w Japonii”, posadzono wiele gatunków kwiatów i krzewów pochodzenia europejskiego, popularnych też w Polsce, które połączono z rodzimą roślinnością japońską. Zieleń znajduje się również na części dachu, gdzie zaprojektowano trawnik na sztucznym podłożu, dzięki czemu przystąpiło urządzenia, które byłyby widoczne z ulicy. Zieleń, zarówno ta na zewnątrz, jak i umieszczona we wnętrzach, podkreśla walory architektoniczne i krajobrazowe obiektu oraz zmniejsza barierę pomiędzy wnętrzem i zewnątrz. Budynek ambasady, pomimo pełnienia funkcji placówki dyplomatycznej, zachowuje otwarty i nowoczesny charakter, odzwierciedlający filozofię przemian w kraju, który reprezentuje.

Naczelną ideą w projekcie aranżacji wnętrz było podkreślenie związku z architektoniczną koncepcją budynku. Kolorystyka i forma mebli, oświetlenia, żaluzji, zasłon i innych detali wnętrz zostały skoordynowane z kolorystyką i stylistyką obiektu. W efekcie uzyskano nowoczesnie wyposażony budynek o modernistycznym, prostym a zarazem wyrafinowanym wystroju oraz eleganckie przestrzenie biurowe. Dużą rolę w estetyce gmachu niewątpliwie odgrywają powierzchnie. Ze względu na ich wyeksponowanie można go uznać za przykład przeobrażającego się modernizmu.

Budynek przedstawicielstwa RP należy z pewnością do grupy ambasad w Tokio, takich jak ambasada Kanady, Szwecji czy Australii, które reprezentują dobrą, nowoczesną architekturę na światowym poziomie. Obiekt ten, będący unikalnym przykładem architektury polskiej w Tokio, zawiera w sobie informacje na temat charakteru polskiej estetyki, sztuki i kultury.

Budynek ambasady ma szansę stać się takim symbolem architektury polskiej w Tokio, jakim jest w odniesieniu do architektury japońskiej w Polsce, zaprojektowane przez Aratę Isozakiego

Krzysztof Ingarden
(1957) Wydział Architektury Politechniki Krakowskiej (dyplom 1982, doktorat 1987), stypendium doktoranckie w Institute of Art and Design w Tsukuba University w Japonii, do 2000 roku adiunkt w Instytucie Projektowania Architektonicznego PK. Od 1998 roku prowadzi biuro Ingarden & Ewý, Architekci, a od 1991 roku biuro JET Atelier.

Wybrane realizacje: biblioteka i kampus Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (w trakcie realizacji), z Jackiem Ewý; ołtarz papieski na Błoniach w Krakowie (1999);

Centrum Manggha w Krakowie (1994), z Aratą Isozakim.

Wybrane konkursy: zespół hotelowo-kongresowy przy Nabrzeżu Prezydenta w Gdyni (2001) – I nagroda, z Jackiem Ewý; Ambasada RP w Tokio – nagroda BBC i Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej (2001), I nagroda SARP Projekt Roku 1994;

Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha w Krakowie – nagroda I stopnia MGPIB (1995), ŻYCIE W ARCHITEKTURZE edycja krakowska (1999); Biblioteka i kompleks Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (1999) – I nagroda, z Jackiem Ewý i Przemysławem Gaworem

14. Krzysztof Ingarden,
fot. archiwum architekta

10. Plan of -1 level.

Key: 1 – parking garage; 2 – void

11. Plan of -2 level. Key: 1 – garden;

2 – foyer; 3 – multipurpose hall;

4 – parking garage

12, 13. Multipurpose hall interior

14. Krzysztof Ingarden. Photo from the architect's archive

przy współpracy Krzysztofa Ingardena, Centrum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha w Krakowie.

Ewa Maria Kido

Zdjęcia: Krzysztof Ingarden

Z a ł o ż e n i a a u t o r s k i e :

Czy placówka dyplomatyczna oprócz pełnienia oficjalnych funkcji publicznych powinna także reprezentować Polskę poprzez nawiązanie do tradycji architektury polskiej? Jeżeli tak, to na czym polega „polskość”, którą można by czytelnie przekazać w Japonii? Może wystarczy aby budynek był reakcją na lokalny kontekst? – to pytania, na które należało udzielić odpowiedzi w trakcie prac projektowych. Architektura polska nie ma wyrazistej charakterystyki ani też formy, w oparciu o którą budować można by zrozumiały dla odbiorców przekaz. Zdecydowałem się zarzucić myśl o formalnym, ikonicznym nawiązaniu do architektury polskiej. Projekt ambasady stosuje pośredni sposób nawiązania do tradycji polskiej oparty na przekazie budowanym za pomocą znaków na poziomie „indeksu”. Według terminologii Charles’a S. Peirce’a dzielącego znaki generalnie na symbole, ikony i indeksy – indeksy to znaki odnoszące się do swego przedmiotu nie tyle pod względem podobieństwa, czy analogii, lecz poprzez dynamiczny i przestrzenny związek z przedmiotem z jednej strony i ze zmysłami lub pamięcią osoby, dla której jest znakiem, z drugiej. Chodziło więc o to, aby wykorzystać ten kanał informacji i wyposażyć budynek w jakości, które będą przekazywały informacje zmysłowe poprzez odpowiednią kompozycję doznań dotykowych i kolorystycznych związanych z materiałami budowlanymi. Za symboliczny dla polskiej architektury punkt odniesienia do wyboru materiałów uznałem Zamek Wawelski w Krakowie. To do jego zabudowań nawiązują takie materiały, jak piaskowiec, cegła

i mający ją porastać winobluszcz. Kolorystyka wykończenia opiera się o naturalne kolory cegły (materiału tradycyjnie w Japonii nie stosowanego) jasnego piaskowca, drewna dębowego. Połączenie prostych i czytelnych form budynku z tradycyjnymi materiałami symbolizować ma współczesną przebudowującą się Polskę, a także ma za zadanie przekazywać japońskim gościom ambasady pierwsze informacje o polskiej tradycji budowania.

Budynek ambasady znajduje się w dzielnicy Meguro-ku, w otoczeniu niskich domów mieszkalnych. Dostosowanie projektu do urbanistycznych przepisów lokalnych było skomplikowanym procesem. Budynków publicznych nie można sytuować w dzielnicy mieszkalnej. Nowa inwestycja musiała mieć funkcje mieszane – mieszkaniowo-publiczne. Ponadto działkę należało zagospodarować tak, aby wielkość i kształt budynku dostosować do skali wąskiej ulicy i do niskich dwu- i trzykondygnacyjnych budynków sąsiednich. Jednocześnie należało nadać budynkowi charakter oficjalny, a jednocześnie przyjazny dla otoczenia. Takie założenia spełniał schemat budynku w kształcie litery „L”. Funkcje ambasady zostały podzielone na biurowe i reprezentacyjne, oraz te, które zlokalizować można pod i nad ziemią. Strefę reprezentacyjną i publiczną umieszczono we frontowym, owalnym budynku. Biura natomiast mieszczą się w budynku o trapezowym planie umieszczonym w tyle działki. W części podziemnej umieszczono parking mechaniczny na 16 samochodów i salę wielofunkcyjną z dwukondygnacyjnym foyer, którego przedłużeniem jest przestrzeń ogrodu zaprojektowanego w zagłębieniu terenu. Sala ta, wyposażona w konferencyjny system audiowizualny, z przestawną sceną pozwala na organizację konferencji, koncertów, bankietów, promocji i temu podobnych, czyli na wielostronną prezentację i promocję polskiej gospodarki i kultury.

Krzysztof Ingarden